

סיכומי הדף היומי

מחודדים | ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה | בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת ה"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פייגע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" כ"ו ניסן תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת דברים - ט' אב תשע"ט

דף כ"ב ע"א

פרק רביעי - ולד חטאת

ולד חטאת, ותמורת חטאת, וחטאת שמתו בעליה - ימותו. ושעברה שנתה, ושאבדה ונמצאת בעלת מום קודם שנתכפר באחרת, אם כפרו הבעלים אחרי כן באחרת - תמות (אפילו לחכמים הסוברים שאין חטאת מתה אלא כשנמצאת לאחר שכיפרו הבעלים, כשנמצאת בעלת מום מודים שמתה גם אם נמצאת קודם כפרה), ואינה עושה תמורה, לא נהנין ממנה מדרבנן, אבל לא מועלין בה, כיון שלא היא ולא דמיה קרבין הלכה קדושתה. וכל זמן שלא כיפרו הבעלים באחרת, תרעה עד שתסתאב (זו שעברה שנתה שעדיין אינה בעלת מום, וזו שנמצאת בעלת מום תימכר מיד), ותמכר ויביא בדמיה אחרת, ועושה תמורה (שדבר הרועה להסתאב עושה תמורה), ומועלין בה.

לריש לקיש חטאת שעברה שנתה - רואין אותה כאילו עומדת בבית הקברות, כלומר כל מקום שהיא שם רואין אותה כאילו היא בבית הקברות שאין כהן יכול ליכנס אחריה ולשוחטה, ורועה עד שתסתאב. ומה ששינונו על חטאת שעברה שנתה שהיא מתה, היינו כשעברה שנתה ואבדה, ונמצאת תמימה, ואם כיפרו בעלים באחרת מתה, וקודם שכיפרו בעלים תרעה. ואע"פ שאינה ראויה לגופה בזמן אבידתה, כיון שהיא ראויה לדמים מועיל בה אבידה להביאה למיתה. ולמסקנא נדחו דברי ריש לקיש (רש"י ד"ה אמר לך) והוכיחו שכל חטאת שנדחת מתה, אפילו אין ריעותא נוספת של 'אבודה'.

שני שעירי יום הכפורים שמת אותו של עזאזל - מביא שנים מן השוק, ומגריל, ומשלח האחד, והשני ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה, לפי שאין חטאת הציבור מתה. ולרבי יוחנן בעלי חיים נידחין, והשעיר השני שבזוג ראשון הוא נדחה וירעה עד שיסתאב, ומתכפר בשני שבזוג השני. וטעם שהשני שבזוג ראשון ירעה ואין הולך למיתה, הוא משום שאין חטאת ציבור מתה, ואילו היה חטאת יחיד, כיון שנדחה במיתת חברו הולך למיתה. ואין דומה לאבודה לבד שלרבה אינה מתה, לפי שאבודה דעתה עליה שימצאנה, משא"כ בדחוויה. (ולשיטת רב אין בעלי חיים נידחין, ומתכפר בשני שבזוג ראשון - ראה להלן כג.).

דף כ"ב ע"ב

אבדה בלילה והפריש אחרת תחתיה - לרבה לא שמה אבודה, ואינה מתה, הואיל ובלילה אינה בת הקרבה, ואינה ראויה לא לגופה ולא לדמיה, והיא נמצאת ביום המחרת, לאו שמה אבודה, והיא רועה אם נתכפר בחברתה. י"א שדבריו לשיטת רבי הסובר שאם היתה אבודה בשעת הפרשה מתה, ואע"פ כן אם אבדה בלילה אינה מתה. וי"א שדבריו לשיטת חכמים, וכגון שאבדה בשעת כפרה שגם לחכמים היא מתה, וכל זה כשתחילת אבידתה היתה ביום ולא כשעיקר אבידתה היתה בלילה.

הדין שחטאת שהיתה אבודה בשעת כפרה מתה הוא רק באבודה ולא בגנובה או גזולה - שאם החזירה הגנב לאחר כפרה, רועה,

ויפלו דמיה לנדבה.

לר' אושעיא אפילו נתערבה חטאת אחת בעדרו, ואפילו חטאת אחת בבהמת חולין אחת - נקראת אבודה. ולר' יוחנן אם היתה אחורי הדלת נקראת אבודה. ונסתפקו בגמרא אם דוקא אחורי הדלת לפי שאין מי שרואה אותה, אבל אם יצאה לחוץ שיש מי שרואה אותה אינה אבודה, או שגם אחורי הדלת שאם היה מחזיר פניו היה רואה אותה נחשבת אבודה, וכ"ש אם יצאה לחוץ שאינו רואה אותה. ולא נפשט.

היתה אבודה מן הבעלים ולא מן הרועה, או מן הרועה ולא מן הבעלים - אינה אבודה. היתה אבודה מן הבעלים ומן הרועה, ואחד בסוף העולם מכיר בה, נסתפקו בגמרא אם היא אבודה או לא. ולא נפשט.

רב פפא נסתפק אם היתה אבודה בכוס. י"מ הספק שאבדה החטאת ונמצאת בשעה שדם חברתה שהפריש תחתיה היה בכוס. והספק לשיטת חכמים שאין חטאת מתה אם היתה אבודה רק בשעת הפרשה, שמא כל זה קודם שיקבל דמה בכוס, אבל לאחר שנתקבל דמה, כל העומד לזרוק כזרוק, והרי היא כאבודה בשעת כפרה ומתה. או שמא כל זמן שלא נזרק הדם חשוב אבודה בשעת הפרשה ורועה.

וי"א שהספק לשיטת רבי, ולא בשתי בהמות, אלא בבהמה אחת שקיבל דמה בשתי כוסות, ואבד האחד בשעת זריקת חברו - ולמ"ד כוס עושה חברו דחוי אין ספק שבוודאי נפסלה, שיש בה שתי ריעותות אבוד ודחוי, והספק הוא למ"ד כוס עושה חברו שיריים, שמא כל זה כשהכוס השני לפנינו בשעת זריקה, אבל כאן שנאבד לא נחשב שיריים והוא דחוי, או שגם אם נאבד נעשה שיריים ולא נדחה, וממילא אין החטאת נפסלת. ולא נפשט.

המפריש חטאת ואבדה, והקריב אחרת תחתיה, ואחר כך נמצאת הראשונה - תמות. (אבל אם נמצאת קודם שהקריב האחרת, אע"פ שהיתה אבודה בשעת הפרשה, לא תמות אלא רועה, לשיטת חכמים החולקים על רבי להלן).

המפריש מעות לחטאתו ואבדו, והקריב חטאת תחתיהם, ואחר כך נמצאו המעות - יוליקם לים המלח.

המפריש מעות לחטאת ואבדו, והפריש מעות אחרות תחתיהן, ולא הספיק ליקח חטאת מהן עד שנמצאו המעות הראשונות - יביא מאלו ומאלו חטאת, והשאר יפלו לנדבה. שמאחר שמביא משני המעות יחד, אין זו חטאת שכיפרו בעליה באחרת, אלא שאר המעות כמותר חטאת שהולכת לנדבה. (ואם הביא חטאתו מציבור אחד של מעות משמע שיוליך את השני לים המלח, כדין חטאת שכיפרו בעליה באחרת - ולהלן כג. יתבאר לדברי מי שינונו כן).

המפריש מעות לחטאתו ואבדו, והפריש חטאת תחתיהן, לא הספיק להקריבה עד שנמצאו המעות, והרי חטאת בעל מום - תמכר, ויביא מאלו ומאלו חטאת, והשאר יפלו לנדבה. המפריש חטאת ואבדה, והפריש מעות תחתיה, ולא הספיק ליקח מהן חטאת עד שנמצא חטאתו, והרי היא בעלת מום - תימכר, ויביא מאלו ומאלו חטאת, והשאר יפלו לנדבה. המפריש חטאתו ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, לא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה, והרי שתיהן

בעלת מום - ימכרו, ויביא מאלו ומאלו חטאת, והשאר יפלו לנדבה. המפריש חטאת ואבדה, והפריש אחרת תחתיה, לא הספיק להקריבה עד שנמצאת הראשונה - היו שתיהן תמימות אחת מהן תיקרב חטאת, והשניה לרבי תמות, ולחכמים אין חטאת מתה אלא שנמצאת מאחר שכיפרו הבעלים, ואין המעות הולכים לים המלח אלא שנמצאו מאחר שכיפרו הבעלים.

המפריש חטאת, והרי היא בעלת מום - מוכרה ויביא בדמיה אחרת, לרבי אלעזר בר"ש אם קרבה שניה עד שלא נשחטה הראשונה - תמות אע"פ שהיא חולין, שהיא חטאת שכיפרו הבעלים.

יום ראשון פרשת ואתחנן - י"א אב תשע"ט

דף כ"ג ע"א

רבי וחכמים נחלקו על חטאת שהיתה אבודה בשעת הפרשה, ונמצאת קודם הקרבה, שלרבי השניה תמות, ולחכמים רועה. ונחלקו אמוראים באיזה אופן נחלקו:

לדעת רב הונא נחלקו כשבא לימלך בפני בית דין איזה מהן להקריב: שלרבי מורין לו להתכפר בשאינה אבודה, והאבודה שנשתירה מתה, ולא עשו תקנה בקדשים. ולחכמים עשו תקנה בקדשים להצילה ממיתה, לפיכך מורין לו להתכפר באבודה, וזו שלא נאבדה תרעה. אבל אם לא נמלך בב"ד, אלא מדעתו משך אחת מהן והקריבה, לדברי הכל השניה מתה, כיון שדחאה בידיים.

לדברי רבי אבא בשם רב - אם נתכפר בשאינה אבודה, לדברי הכל האבודה מתה. ונחלקו כשנתכפר באבודה, שלרבי המפריש תחת קרבן אבוד דינו כאבוד, ולכך שאינה אבודה מתה. ולחכמים אינו כאבוד, ואינה אבודה תרעה.

בסיפא (לעיל כב:) שנינו: המפריש מעות לחטאת ואבדו, והפריש מעות אחרות תחתיהן, ולא הספיק ליקח חטאת מהן עד שנמצאו מעות הראשונות - יביא מאלו ומאלו חטאת, והשאר יפלו לנדבה. שמאחר שמביא משני המעות יחד, אין זו חטאת שכיפרו בעליה באחרת, אלא שאר המעות כמותר חטאת שהולכת לנדבה.

ומשמע שאם הביא חטאתו מציבור אחד של מעות, בין באלו שנאבדו, ובין באלו שלא נאבדו, יוליך את הציבור השני לים המלח - לדברי רב הונא משכחת לה כחכמים כגון שמשך ציבור אחד של מעות ולא נמלך בב"ד, שגם חכמים מודים שציבור השני ילך לים המלח. ולדברי רבי אבא אינה אלא כרבי, שלחכמים רק אם נתכפר במעות שלא נאבדו ילכו מעות שנאבדו לים המלח, ולא להיפך. (ואע"פ שהרישא במשנה שם חכמים היא, סיפא רבי היא.)

שיירי מנחות - אם היתה אכילה מועטת, אוכלין עמה חולין ותרומה, כדי שתהא נאכלת על השבע. ואם היתה אכילה מרובה, אין אוכלין עמה חולין ותרומה, כדי שלא תהא נאכלת על הגסה. - לדברי רב הונא לא אמרו כן אלא לחכמים שעשו תקנה בקדשים להצילם מהפסד, ולא לרבי.

שני שעירי יום הכפורים שמת אותו של עזאזל - מביא שנים מן השוק, ומגריל, ומשלח האחד, והשני ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה, לפי שאין חטאת הציבור מתה. לשיטת רב בעלי חיים אינן נדחין, ולפיכך מתכפר בשני שבזוג ראשון, והשני שבזוג שני ירעה, לפי שאין חטאת ציבור מתה. ואילו היתה חטאת יחיד היתה מתה - ולר' אבא אינה אלא כדעת רבי שחטאת שהופרשה תחת אבודה כאבודה היא.

דף כ"ג ע"ב

המפריש חטאת ואבדה, והקריב אחרת תחתיה - תמות. ואם עדיין לא הקריבה - פעמים שהיא מתה ופעמים שהיא רועה. שלדעת רב הונא אם משך מדעתו והקריב אחת, השניה מתה, ואם נמלך בבית דין השניה רועה. ולרבי אבא אם נתכפר בשאינה אבודה האבודה מתה, ואם נתכפר באבודה שאינה אבודה רועה.

המפריש מעות לחטאת ואבדו, והפריש אחרים תחתיהם, ואח"כ נמצאו המעות - יביא מאלו ומאלו חטאת, והשאר יפלו לנדבה. ואם נתכפר באחד מהם, פעמים שיוליך המעות האחרות לים המלח, ופעמים יפלו לנדבה. שלרבי הונא אם משך מדעתו והקריב מציבור

מעות אחד, יוליך את הציבור השני לים המלח, ואם נמלך בבית דין יפול השני לנדבה. ולרבי אבא אם נתכפר במעות שלא נאבדו, אותן שנאבדו יוליך לים המלח, ואם נתכפר במעות שנאבדו, אלו שלא נאבדו יפלו לנדבה.

המפריש שני ציבורי מעות לאחריות - מתכפר באחד מהן, ומעות של הציבור השני יפלו לנדבה. ואפילו לשיטת רבי שמעון הסובר שחטאת שנתכפרו בעליה באחרת השניה מתה בכל אופן ואינה רועה.

שלשה עשר שופרות היו במקדש, והיה כתוב עליהן: (א) תיקלין חדתי - ומי שלא הביא שקלו באדר מביאו כל השנה ונותנו באותו שופר, וכשיגיע אחד מן השלשה פרקים שתורמין את הלשכה נותן בלשכה ונתרם עם שאר כסף שבלשכה. (ב) עתיקין - מי שלא הביא שקלו אשתקד מביאו לשנה הבאה ונותנו שם, ועושין מהן חומת העיר ומגדלותיה וכל צרכי העיר. (ג) קינין - מי שהיה מחוסר כפרה כגון זב וזבה ויולדת ומצורע שהן מביאי קן, מביא מעות ונותן שם, ואוכל בקדשים לערב בחזקת שהוקרבה כפרתו, שאין ב"ד של כהנים עומדין משם עד שיכלו כל המעות שבאותו שופר, כדי שלא יאכל מחוסר כפרה בקדשים. (ד) גוזלי עולה - שהמתנדב בני יונה לנדבת עולת העוף מביא מעות ונותן בו. (ה) עצים - שהמתנדב עצים למערכה מביא מעות ונותן לתוכו. (ו) לבונה - שהמתנדב לבונה מטיל מעות לתוכו. (ז) זהב לכפרת - המתנדב לכלי שרת מביא ונותן בו. (ח - יג) ששה שופרות לנדבה - לעולת צבור הבאה מן המותרות, שחטאות ואשמות וכל אלו שאמרו יפלו דמיו לנדבה נותן לתוכן.

יום שני פרשת ואתחנן - י"א אב תשע"ט

דף כ"ד ע"א

המפריש שתי חטאות לאחריות - לר' אושעיא מתכפר באחת מהן, וחבירתה רועה אפילו לשיטת רבי, שלא אמר רבי שהיא מתה אלא כאבוד, ולא באחריות. ולרבי שמעון מתה.

המפריש חטאת והרי היא בעלת מום - מוכרה ומביא אחרת תחתיה. לרבי אלעזר בר"ש אם קרבה שניה קודם שנשחטה ראשונה - תמות, שכבר כיפרו בעליה, וסובר כרבי שמעון אביו שבכל אופן חטאת שכפרו בעליה באחרת מתה.

שני שעירי יום הכפורים שמת אותו של עזאזל - מביא שנים מן השוק, ומגריל, ומשלח האחד, והשני ירעה עד שיסתאב, וימכר, ויפלו דמיו לנדבה, לפי שאין חטאת הציבור מתה. לשיטת רב בעלי חיים אינן נדחין, ולפיכך מתכפר בשני שבזוג ראשון, והשני שבזוג שני ירעה, לפי שאין חטאת ציבור מתה. ואילו היתה חטאת יחיד היתה מתה - אפילו לר' אושעיא שבמפריש שתיים לאחריות השניה אינה מתה, שרב סובר כרבי יוסי שאם הפריש אחר תחתיו ונמצא הראשון מצוה להתכפר בראשון, ונמצא שתחילת הפרשתו של שני לא היתה אלא לאיבוד, משא"כ במפריש שתיים לאחריות.

היתה החטאת אבודה בשעת הפרשת האחרת - לרבי מתה, ולחכמים רועה. היתה אבודה בשעת כפרה - לדברי הכל מתה.

אין מרגילין ביום טוב - שאין מפשיטין עור הבהמה דרך הרגלים כדי להפשיטו שלם, לפי שטורח טירחא שאינה ראויה ליום טוב.

וכן אין מרגילין בככור - לשיטת בית שמאי הסוברים שבכור עומד בקדושתו גם לאחר שחיטה, ואסור לישראל לאכול עם הכהן בשר בכור בעל מום. ואין מרגילין בפסולי המוקדשין - לרבי אלעזר בר"ש שאם נזרק דמה של תמימה, אפילו בשר בעלת מום בקדירה אסורה באכילה, שהיא עומדת בקדושתה והיא כחטאת שכיפרו בעליה. אבל לבית שמאי אפשר שאין קדושה לאחר שחיטה אלא בככור שקדוש מרחם, ולא בשאר פסולי המוקדשין. ולר"א בר"ש אפשר שאין קדושה לאחר שחיטה אלא בפסולי המוקדשין שתופסים פדיונם, ולא בככור.

היו לפניו שתי חטאות, אחת תמימה ואחת בעלת מום - תמימה תקרב, בעלת מום תפדה. נשחטה בעלת מום עד שלא נזרק דמה של תמימה מותרת, נשחטה משנזרק דמה של תמימה - אסורה משום חטאת שכיפרו בעליה באחרת. לרבי אלעזר בר"ש אפילו בשר בעלת מום בקדירה, ונזרק דמה של תמימה - יוצא לבית

ואם לאחר שאמר הרי זו שלמים נמלך ואמר ולדה עולה - לדברי הכל ולדה שלמים. ואפילו אם חזר תוך כדי דיבור, אין חזרתו חזרה. (להלן ע"ב).

הפריש חטאת מעוברת וילדה - לרבי יוחנן אם רצה מתכפר בה, ואם רצה מתכפר בולדה, שסובר שאם שיירו לוולד ולא הקדישו משויר, שעובר לאו ירך אמו, והרי זה כהפריש שתי חטאות לאחוריות, שאם רצה מתכפר בה, ואם רצה מתכפר בחברתה. ואינו נקרא ולד חטאת שהולך למיתה אא"כ הקדישה ולבסוף נתעברה. (ונדחו דברי רבי יוחנן מן הברייתא - להלן ע"ב).

לשיטת רבי יוחנן כשאמר על בהמה מעוברת 'היא שלמים וולדה עולה' - אין הולד 'ולד של שלמים' שהרי לא חלה עליו קדושה מחמת אמו, אלא הולד שלמים ממש, כאילו הקדישו בפני עצמו.

דף כ"ה ע"ב

האומר לשפחתו הרי את שפחה וולדך בן חורין - אם היתה מעוברת, זכתה לו והולד יצא לחירות. לפי שהעובר ירך אמו, והרי זה כמשחרר חצי עבדו שיצא לחירות לשיטת רבי, שגיטו וידו באין כאחת. ומכאן נדחו דברי רבי יוחנן, כי אילו לא היה ירך אמו, לא היתה האם זוכה לעובר, שהרי אין עבד זוכה שטר שחרור לעבד אחר מיד רבו שלו.

העבד זוכה לקבל גט שחרור של חברו מיד רבו שאינו שלו - אבל לא מיד רבו שלו.

האומר לשפחתו הרי את בת חורין וולדך עבד - לר' יוסי הגלילי ולדה כמוה, שנאמר 'האשה וילדיה תהיה לאדוניה', בזמן שהאשה לאדוניה ולדה לאדוניה. ולחכמים דבריו קיימי. וטעם המחלוקת: להו"א - לרבי יוסי אין הולד משויר לפי שהוא ירך אמו, ולחכמים שיירו משויר לפי שאינו ירך אמו. לרבי יוחנן - לדברי הכל שיירו משויר, ור"י הגלילי דורש דבריו מן הכתוב 'האשה וילדיה תהיה לאדוניה'.

השוחט את החטאת ומצא בה בן ארבע חי - י"א שאינה נאכלת אלא לזכרי כהונה ואינה נאכלת אלא ליום ולילה, ואינה נאכלת אלא לפני מן הקלעים. וי"א שנאכלת לכל אדם, ובכל מקום, ונאכלת לעולם.

וטעם המחלוקת: להו"א - לת"ק שיירו משויר (כגירסת רש"י), שחשובה בהמה בפני עצמה והיא חטאת שהקדישה בפני עצמה. ולתנא בתרא שיירו אינו משויר והוא כאחד מאבריה, והרי היא כוולדות קדשים, וסובר שמהויתן הן קדושים, אבל עד שעת לידה לא חלה עליה קדושה וחולין היא. לרבי יוחנן ללשון ראשון - נחלקו כשהקדישה ולבסוף נתעברה, שלתנא בתרא ולדות קדשים בהויתן הם קדושים, כלומר בלידתן, אבל במעי אמן אינן קדושים. ולתנא קמא במעי אמן הן קדושים. וללשון שני - אין כאן מחלוקת, אלא שאם נתעברה לאחר הקדשה, נאכלת העובר לכל אדם שוולדות קדשים בהויתן הן קדושים, וכשהקדישה מעוברת חלה עליה קדושת חטאת בפני עצמה ששיירו משויר כרבי יוחנן.

יום רביעי פרשת ואתחנן - י"ג אב תשע"ט

דף כ"ו ע"א

הממיר בהמתו בעולה ובשלמים: אם אמר תחול עליה תמורת עולה, ואחר כך תחול תמורת שלמים - לדברי הכל תפוס לשון ראשון, והיא תמורת עולה. ואם אמר לא תחול זו אא"כ חלתה זו - חלו שתיהן. ואם אמר 'הרי זו תמורת עולה תמורת שלמים' - לרבי מאיר היא תמורת עולה, שאילו רצה שתחול שתיהן היה צריך לומר 'תמורת עולה ושלמים', וכיון שאמר 'תמורת עולה ותמורת שלמים', הרי זה כאומר תחול זו ואח"כ תחול זו. ולרבי יוסי אם נתכוין תחלה שיחולו שתיהן, הואיל ואי אפשר לקרות ב' שמות כאחת, דבריו קיימים וחלו שתיהן. ולא היה יכול לומר 'תמורת עולה ושלמים', שאז היה משמעו שהיא קדושה ואינה קריבה.

אם לאחר שאמר תמורת עולה, נמלך ואמר תמורת שלמים - לדברי הכל היא תמורת עולה.

האומר בהמה זו חציה תמורת עולה וחציה תמורת שלמים - לרבי מאיר כולה תקרב עולה, כי תפוס לשון ראשון, וכיון שקדשה חציה קדושת עולה, פשטה קדושה בכלה, שהרי הקדיש דבר שהנשמה

כל פסולי המוקדשין נשחטין באיטליז, ונמכרין באיטליז, ונשקלין בליטרא - אפילו לרבי אלעזר בר"ש שעומדין בקדושתן, לפי שיש ריווח להקדש. אבל לא התיירו להרגיל פסולי המוקדשין משום ריוח של הקדש: י"א שמה שמשביח בעור פוגם בבשר. וי"א מפני שנראה כעובד עבודה בקדשים, שעושה מפוח על הבהמה בעודה מחובר, וי"א גזירה שמא יגדל מהם עדרים עדרים.

הדרן עלך ולד חטאת

דף כ"ד ע"ב

פרק חמישי - כיצד מערימין

כיצד מערימין על הבכור: מבכרת שהיתה מעוברת, אומר מה שבמעיה של זו אם זכר עולה, ילדה זכר יקרב עולה, לפי שקדושת בכור לא חלה אלא מרחם, ונמצא שקדמה קדושת עולה וחל עליו. אבל לא יקדיש את העובר לשלמים, לפי שקדושת שלמים קלה היא, ואסור לשנות קדושת בכור לקדושה קלה.

וכן מי שיש לו חטאת, ונתעברה, ורוצה להערים שלא ילך הולד למיתה כדין ולד חטאת - ישנהו לקדושה אחרת, ויאמר שאם נקבה היא תהיה זבחי שלמים, וכשילדה נקבה תקרב שלמים.

היתה בהמת חולין, ורצה להקדיש את העובר שבמעיה, ואמר אם זכר עולה ואם נקבה זבחי שלמים, וילדה זכר ונקבה - הזכר יקרב עולה, והנקבה תקרב שלמים. ילדה שני זכרים - אחד מהם יקרב עולה, והשני ימכר לחיבי עולה, ודמיו חולין. ילדה שתי נקבות - אחת מהם תקרב שלמים, והשניה תימכר לחיבי שלמים, ודמיה חולין. ילדה טומטום ואנדרוגינוס - לרשב"ג אין קדושה חלה עליהן.

מותר להטיל מום בבכור קודם שיצא לאויר העולם. ודווקא בזמן הזה שאינו ראוי להקרבה, ואין גוזרים שמא יטיל בו מום לאחר יציאת ראשו, שיותר טוב הוא כך ממה שלא יהיה בו מום ויצטרך להשהותו עד שיפול בו מום ויבוא לעשות בו גיזה ועבודה. ובזמן שבית המקדש קיים אסור להטיל בו מום אפילו במעי אמו, שאסור להפקיע אותו מקדושתו.

יום שלישי פרשת ואתחנן - י"ב אב תשע"ט

דף כ"ה ע"א

לרשב"ג ולדות קדשים - בהויתן הן קדושים, כלומר כשהן נולדים. לפיכך אם היה הולד טומטום או אנדרוגינוס אין קדושה חלה עליהן. וי"א שממעיה אמן הן קדושים, ולשיטתו קדושה חלה עליהם.

בכור אדם מקדיש הקדשות - שהכתוב 'אך בכור אשר יבכר לה' בבהמה לא יקדיש איש אתו' מדבר בבהמת בכור שאי אפשר להקדישו לקדושה אחרת לא ע"י בכור אדם ולא ע"י אחרים.

מקדישין בכור בבטן אמו לקדושה אחרת - שנאמר 'אשר יבוכר לה', משיבוכר לה' אי אתה מקדיש, אבל אתה מקדיש בבטן. אבל ולדי שאר כל הקדשים אין מקדישין אותן גם במעי אמן - למ"ד ולדות קדשים ממעי אמן הן קדושים.

אמר על הבכור בעודו בבטן אמו 'עם יציאת רובו יהא עולה' - הרי הוא בכור ולא עולה, כיון ששני הקדושות באין לחול עליו בבת אחת, אנו אומרים דברי הרב (הקב"ה) ודברי התלמיד דברי מי שומעין, וחל עליו קדושת בכור. וכן אם אמר על הלקט עם נשירת רובו יהא הפקר, הרי זה לקט, שדברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין.

האומר על בהמה מעוברת ולדה של זו עולה, והיא שלמים - דבריו קיימים, שהרי קדושת הולד קדמה.

ואם אמר היא שלמים וולדה עולה - לרבי מאיר הוא ולד של זבחי שלמים, שמתחילה הקדיש את האם וכל מה שיש בה לשלמים, וכשחזר והקדיש את הולד לעולה כבר הקדים קדושת שלמים, שרבי מאיר סובר 'תפוס לשון ראשון'. ולרבי יוסי אם מתחילה נתכוין להקדיש את הולד לעולה, הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחת, דבריו קיימין והולד עולה, שגם בגמר דבריו אדם נתפס הואיל ולא נתכוין מתחילה אלא לאם ולא לולד.

תלויה בו. ולרבי יוסי דבריו קיימין וחלו שתייהן, לפיכך תרעה עד שתסתאב, ותימכר, ויביא בדמי חציה תמורת עולה, ובדמי חציה תמורת שלמים.

האומר בהמה זו תהא חציה עולה וחציה חטאת - לרבי מאיר תיקרב עולה, דתפוס לשון ראשון וכיון שנתפס בחציה עולה פשטה בכולה, שהרי הקדיש דבר שהנשמה תלויה בו. ולרבי יוסי תמות, שגם בגמר דבריו נתפס וכיון שאינו מחויב חטאת תמות. ושון באומר חציה חטאת וחציה עולה - שתמות. שגם לרבי מאיר חלה בה קדושת חטאת בלשון ראשון.

אמר בהמה זו חציה עולה וחציה שלמים - לרבי יוסי קדושה, ואינה קריבה, ועושה תמורה, ותמורתו כיוצא בו שאינה קריבה, לפי שבאה מכח קדושה דחוויה.

דף כ"ו ע"ב

בהמה של שני שותפין, והקדיש אחד מהם חציה, וחזר ולקחה והקדיש את חציה השני - קדושה, ואינה קריבה, לפי שלא נראית להקרבה בתחילת הקדישה, שחציה אינה קדוש, ולא פשטה קדושה בכולה שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה.

ולמדנו מדין זה שלשה דברים: (א) שקדושת דמים מדחה - שהמקדיש בהמה לדמים בשעה שאינה ראויה לגופה נדחה לעולם, שהרי כשהקדיש חציה לא נתקדשה אלא לדמים. (ב) שבעלי חיים נדחין - אע"פ שנראין לאחר מכן. (ג) שדיחוי מעיקרו, כגון זה שמתחילת הקדישו נדחה, דיחוי הוא.

אמר חציה עולה וחציה מעשר - דברי הכל קריבה עולה, שאין מעשר קדוש אלא דרך מנין, נמצא שאין בדבריו האחרונים כלום.

אמר חציה תמורה וחציה מעשר - נסתפק אביי אם תמורה היא שכן נוהגת בכל הקדשים, או מעשר היא שכן מקדש לפניו ולאחריו. ולא נבטט.

העמיד בהמת חולין ובהמת קדשים, ואמר הרי זו תחת זו, תמורת זו, חליפת זו - הרי זו תמורה. אמר זו מחוללת על זו - אין זו תמורה. ואם היה ההקדש בעל מום, ואמר זו מחוללת על זו - ההקדש יוצא לחולין, וצריך לעשות דמים, שתהא אותה של חולין שוה כאותה של הקדש שהוא מחלל עליה ולא יתאנה ההקדש.

העמיד בהמת חולין וקדשי בדק הבית, ואמר חליפת זו תמורת זו - לא אמר כלום, שלשון תמורה הוא וקדשי בדק הבית אין עושין תמורה. אמר מחוללת על זו, דבריו קיימין, שההקדש יוצא לחולין והבהמה נכנסת תחתיו. וכן אם אמר תחת זו דבריו קיימין, ש'תחת' הוא גם לשון התפסה בתמורה וגם לשון חילול, לפיכך בקדשי מזבח שעושין תמורה לשון התפסה הוא, ובקדשי בדק הבית שאין עושין תמורה לשון חילול הוא.

ולפעמים ישמש 'תחת' בלשון חילול גם בקדשי מזבח - כגון שהיה הקדש בעל מום. ולרב אשי - אם בשעה שאומר זו תחת זו ידו על של קודש, לשון חילול הוא שרוצה להוציא הקדשים לחולין, ואם ידו על של חול לשון תמורה הוא.

יום חמישי פרשת ואתחנן - י"ד אב תשע"ט

דף כ"ז ע"א

היו לפניו שתי בהמות של קדש בעלות מום, ושתי בהמות של חולין תמימות, ואמר הרי אלו תחת אלו, ולא הניח ידו לא כאן ולא כאן - נסתפק אביי אם כוונתו להתפס בתמורה והוא לוקה, או שכל מקום שיש היתר ואיסור 'לא שביק איניש היתרא ועביד איסורא', ונתכוין לחילול. (וכן הספק אם יש לפניו בהמה אחת של קודש בעלת מום, ואחת של חולין תמימה, ואמר זו תחת זו).

לצד שאנו אומרים 'לא שביק איניש היתרא ועביד איסורא' נסתפק אביי - אם היו לפניו שתי בהמות של קודש ואחת מהן בעלת מום, ושתי בהמות של חולין ואחת מהן בעלת מום, ואמר הרי אלו תחת אלו - אם אנו אומרים שמתפס את התמימה בתמורה תחת תמימה, ובעלת מום היא תחת בעלת מום לחילול, ונמצא שלא המיר אלא פעם אחת. או שמא תמימה של חולין היא תחת בעלת

מום של הקדש, ובעלת מום של חולין היא תחת תמימה של הקדש, ושתייהם בהתפסה ולוקה על שתייהם. ולא יועיל הסברא של 'לא שביק איניש היתרא ועביד איסורא' שהרי בין כך עושה איסור אחד, אפשר שגם השני עושה באיסור.

ולצד שאנו אומרים שבכל אופן שיש היתר אינו עושה באיסור [אע"פ שבשני עושה איסור] ובעלת מום היא בחילול ואינו לוקה אלא על התמימה שעושה תמורה - נסתפק אביי אם היו לפניו שלש בהמות של קדש ואחת מהן בעלת מום, ושלושה בהמות של חולין תמימות, ואמר הרי אלו תחת אלו, אם אנו אומרים מאחר שאצל שני התמימות שתחת התמימות נתכוין להתפסה, הולכים אחר רוב וגם התמימה שהתפס תחת בעלת מום היא בהתפסה, או שמא גם בזה אומרים שבמקום שיש דרך היתר אינו עושה באיסור, והבעלת מום היא בחילול.

לצד שגם בזה אנו אומרים שעושה את השלישית בדרך היתר - נסתפק רב אשי שמא כל זה כשלא הוחזק לעשות איסור, והיינו שלא התפס אלא שני פעמים בתמורה - אבל אם היו לפניו ארבע בהמות של קדש ואחת מהן בעלת מום, וארבע בהמות של חולין, ואמר הרי אלו תחת אלו, שמא מאחר שהוחזק האדם לעשות איסור בשלש בהמות, נתכוין גם ברביעית להתפסה ולוקה ארבע, או שגם כשהוחזק לעשות איסור אנו אומרים שבאופן שיכול לעשות בהיתר נתכוין להיתר ובעלת מום בחילול ולוקה רק שלש מלקויות. ולא נפשט.

דף כ"ז ע"ב

אלו דברים שאין להם אונאה העבדים, והשטרות, והקרקעות, וההקדשות.

לשיטת רבי ירמיה בדעת רבי יוחנן קרקעות אין להן אונאה כשנתאנה שתות - אבל אם נתאנה יותר משתות, יש להן ביטול מקח. ובהקדשות אפילו אם נתאנה יותר משתות אין להן ביטול מקח. ולרבי יונה בין קרקעות ובין הקדשות אע"פ שאין להן אונאה, יש להן ביטול מקח כשנתאנה יותר משתות.

חילול בהמה על בהמת קדשים בעלת מום - יצא לחולין מן התורה. וצריך לעשות לו דמים, שתהא אותה של חולין שוה כאותה של הקדש שהוא מחלל עליה ולא יתאנה ההקדש. לרבי יוחנן צריך לעשות דמים מדבריהם, אבל מן התורה אין צריך. ולריש לקיש צריך לעשות דמים מן התורה.

ללשון ראשון בגמרא - אם נתאנה שתות לדברי הכל אין צריך לעשות לו דמים מן התורה, שאין אונאה להקדש. ונחלקו כשנתאנה יותר משתות, שלרבי יוחנן גם ביטול מקח אין להקדש, ולריש לקיש יש להן ביטול מקח. ולרבי יונה מהפכין דברי רבי יוחנן וריש לקיש, שלשיטתו סובר רבי יוחנן שיש להקדש ביטול מקח.

ללשון שני בגמרא - נחלקו כשנתאנה שתות, ולריש לקיש צריך לעשות לו דמים מן התורה, כי מה ששינו שאין להקדש אונאה היינו שאינן בתורת אונאה, שאפילו פחות משתות חוזר.

לשמואל הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרוטה מחולל. ולרבי יונה שיש להקדש ביטול מקח לא אמר שמואל אלא בדיעבד, אבל לכתחילה אסור להונות את הקדש יותר משתות. ולרבי ירמיה עושה כן אפילו לכתחילה, שאין להקדש ביטול מקח.

לעולא לא אמרו שמשלם הדיוט להקדש כל האונאה, אלא כששמוה תחילה בשנים, וטעו, וחזרו ושמוה שיש להקדש יותר ע"י שלשה. אבל אם שמוה תחילה ע"י שלשה, אפילו אם חזרו ושמו במאה, אינו חוזר. שסובר שצריך לעשות לו דמים רק מדבריהם, וחכמים הקלו בדין דרבנן. אבל למ"ד צריך לעשות לו דמים מן התורה, הולכים אחר רוב דעות. ואפילו אם חזרו ושמוה שלשה הולכים אחר שומא אחרונה, שיד הקדש על העליונה.

לא אמרו 'תרי כמאה ומאה כתרי' אלא לענין עדות - אבל לענין אומדנא הולכים אחר רוב דעות.

אמר על בהמת חולין הרי זו תחת עולה, או תחת חטאת - לא אמר כלום. ולרבי מאיר שאין אדם מוציא דבריו לבטלה, אנו תולין שכוונתו להמיר על חטאת ועולה שיש לו בבית, או שכוונתו לקדושת דמים. (רש"י ע"פ גירסת ש"ט"מ).

אמר הרי זו תחת חטאת זו, תחת עולה זו, תחת חטאת ותחת עולה שיש לי בבית והיה לו - דבריו קיימים. אמר על הבהמה טמאה ועל בעלת מום הרי אלו עולה - לא אמר כלום. הרי אלו לעולה - ימכרו, ויביא בדמיהם עולה.

המפריש נקבה לאשם או לעולה - לתנא שבמשנתנו לא תימכר עד שיפול בה מום, ולרבי שמעון תימכר שלא במום.

הדרן עלך כיצד מערימין.

יום שישי פרשת ואתחנן - ט"ז אב תשע"ט

פרק שישי - כל האסורין

דף כ"ח ע"א

כל האסורין למזבח - אסורין בכל שהן, שאם נתערב אחד מהן אפילו באלף בהמות כשרות - אינו בטל ברוב וכולן אסורין למזבח. בין שהן אסורות בהנאה, כגון שור הנסקל וחטאות המתות, ובין שאינן אסורות בהנאה, כגון הרובע והנרבע (ע"פ עד אחד או ע"פ בעלים, שמוותרים בהנאה ואסורים למזבח), והמוקצה, והנעבד, והאתנן, ומחיר, והכלאים, והטרפה, ויוצא דופן. בין שנתערבו בחולין ואח"כ הוקדשו, ובין שנתערבו בקדשים.

איזהו מוקצה? שהוקצה לעבודת כוכבים, הוא אסור ומה שעליו מותר. ואיזהו הנעבד? כל שעובדין אותו, הוא ומה שעליו אסור. וזה מותר באכילה.

כל הקדשים שנתערבו בהן מחטאות המתות או שור הנסקל, אפילו אחד ברבוא - ימותו. נתערבו רובע ונרבע - ירעו עד שיסתאבו, וימכרו, ויביא בדמי יפה שבהן מאותו המין.

ואלו אסורין ואסורין את תערובתן בכל שהן: יין נסך, ועבודת כוכבים, וציפרי מצורע, ועורות לבובין, ושיער נזיר, ופטר חמור, ובשר בחלב, ושור הנסקל, ועגלה ערופה, וחולין שנשחטו בעזרה, [ושעיר המשתלח] - הרי אלו אסורין ואסורין בכל שהן אפילו להדיוט.

רובע ונרבע בין ע"פ עדים שהוא חייב מיתה, ובין ע"פ עד אחד או ע"פ בעלים שאינו חייב מיתה - אסורין לגבוה. שנאמר 'מן הבהמה' להוציא רובע ונרבע. אבל אינו נלמד בק"ו מבעל מום, כי מה לבעל מום שמומו ניכר. וי"א (להלן ע"ב) שרובע ונרבע פסולים לגבוה שנאמר 'כי משחתם בהם מום בם', וכל מקום שנאמר השחתה אינו אלא דבר ערוה ועבודת כוכבים, וללמד שכל שהמום פוסל בהן, דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בהן.

חורש בשור וחמור - אע"פ שנתעבדה בו עבירה, מותר למזבח.

הודאת עד אחד פוסלת בעל מום מהקרבה - שמכיון שאמר החכם מום קבוע הוא, פסול להקרבה.

דף כ"ח ע"ב

הנעבד פסול לגבוה - שנאמר 'מן הבקר' להוציא את הנעבד. אבל אין ללמדו בק"ו מאתנן ומחיר שציפויין מותרין, שהרי אפשר להפוך הק"ו ולהתיר גם ציפוי של נעבד לגבוה.

אתנן ומחיר כלב, ציפוי שלהם מותר לגבוה - שנאמר 'גם שניהם' ולא ציפוייהן. הנעבד ציפוי אסור בהנאה אפילו להדיוט, שנאמר 'לא תחמוד כסף וזהב עליהם ולקחת לך'. (ואפילו ציפוי על דבר שיש בו רוח חיים אסור, לאחר שלמדנו שנעבד אסור לגבוה אנו קורים בו 'לא תחמוד' וגו'. רש"י).

צריך לכוונת לבית ע"ז שם גנאי - כגון ל'בית גליא' קורין 'בית כריא', ל'פני המולך' קורין 'פני כלב', ל'עין כל' קורין 'עין קוץ'.

מוקצה אסור לגבוה - שנאמר 'מן הצאן'. נוגח אסור לגבוה - שנאמר 'ומן הצאן'.

רובע עשה בו אונס כרצון - שגם אם רבע באונס נסקל. מה שאין כן בנוגח, שאם נגח באונס אינו נסקל. הנוגח שהמית אדם משלם את הכופר, מה שאין כן הרובע שאינו משלם כופר. (ומזה הטעם הוצרכו ללמד על שניהם שפסולים להקרבה).

הרובע והנרבע הם כקדשים שקדם מום עובר להקדשן - וצריכין

מום קבוע לפדות עליהן.

חולה זקן ומזוהם פסולין להקרבה - י"א שנאמר 'מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן'. וי"א שנאמר 'מן הצאן מן הכבשים ומן העזים'.

לריש לקיש אין איסור מוקצה אלא לשבע שנים - שנאמר אצל גדעון 'ויהי בלילה ההוא ויאמר לו ה' קח את פר השור אשר לאביך ופר השני שבע שנים', וסובר שהיה מוקצה לעבוד ולא עבדוהו. ולרובא עבדוהו, ולפיכך אין ללמוד מאותו ענין דבר לפי שחידוש הוא שהתירוהו ה' להקרבה אע"פ שנעבד (ומשמע מרש"י שחולק על דינו של ריש לקיש).

שמונה דברים התירו לגדעון באותו לילה: שחוטי חוץ, ולהקריב בלילה, וזרות, ולא הוצרך לכלי שרת, והקריב בכלי שהיה משמש לאשירה, והקטירו בעצי אשירה, ומוקצה, ונעבד.

שבת קודש פרשת ואתחנן - ט"ז אב תשע"ט

דף כ"ט ע"א

מניין למוקצה שאסור להקרבה מן התורה - שנאמר 'תשמרו להקריב לי במועדו' לי ולא לאדון אחר, ואיזהו אחר שמקריבין לו זו עבודת כוכבים.

לרבא בר רב אדא בשם רב יצחק אין מוקצה אסור אלא עד שיעבדו בו שום עבודה לצורך כומרי ע"ז - אבל לאחר מכן שוב לא יקריבוהו לע"ז והוא מותר (ע"פ לשון שני ברש"י שהוא עיקר). לעולא בשם רבי יוחנן רק עד שימסרוהו לכומרי ע"ז לאכילה, ולבהא בשם רבי יוחנן עד שיאכילוהו כרשיני ע"ז, ופירש שזו היא גם כוונת עולא. לרב חנניא טריטאה אינו אסור אלא עד שיעשו בו מעשה, והיינו עד שיגזזו ויעבדו בו (כשיטת רבא בר רב אדא).

מוקצה ונעבד מותרין באכילה - שאילו היה אסורין, לא היה צריך ללמד שאסורים לגבוה, שנאמר 'ממשקה ישראל' מן המותר לישראל.

משלשה מקומות למדנו שטריפה פסולה לגבוה א. ממשקה ישראל, מן המותר לישראל. ב. 'מן הבקר' למטה להוציא את הטרפה. ג. 'כל אשר יעבור תחת השבט' פרטו לטריפה שאינה עוברת. שאילו נאמר רק ממשקה ישראל לא הייתי אוסר אלא כשנולדה טריפה, אבל אם יצאה לאויר העולם ואח"כ נטרפה, מותרת. ומכתוב שני הייתי אוסר רק כשנטרפה ואח"כ הקדישה, לכך למדנו דרשה שלישית שגם אם הקדישה ואח"כ נטרפה אסורה.

איזהו אתנן? האומר לזונה הוליך טלה זה בשכרך. ואפילו אם התנה עמה ליתן לה אחד, ונתן לה מאה, כולן אסורין.

(דין האומר לחבירו הוליך טלה זה ותלין שבחתך אצל עבדי - יבואר להלן ל.).

דף כ"ט ע"ב

נתן לה ואחר כך בא עליה - אם היה הטלה קיים בשעת ביאה, חל עליו אתנן בשעת ביאה למפרע. ואם קדמה והקריבתו, אם הקנה לה מיד מותר, ואפילו אם אמר לה לא יהא קנוי לך עד שעת ביאה, ואם תצטרכי לו יהיה קנוי לך מעכשיו, מותר. ואם לא הקנה לה כלל עד שעת ביאה, אין יכולה להקריבו לפי שאינו שלה.

ואם קדמה והקדישתה קודם ביאה ועדיין לא הקריבתו - נסתפקו בגמרא אם הוא אסור, או שמא גם בזה מותר לפי שאמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט. ולא נפשט.

בא עליה ואחר כך נתן לה - אם אמר לה הבעלי לי בטלה זה, ואינו מחוסר משיכה, כגון שהיא זונה עובדת כוכבים שאין צריכה משיכה, או שהוא עומד בחצירה, אפילו לא נעשה שלה בשעת ביאה, כגון שעשה לה את הטלה אפותיקי, שאם אשלם לך מעות עד יום פלוני מוטב, ואם לאו יהא הטלה שלך, אתננה אסור. ואם אמר לה הבעלי לי בטלה סתם, ולאחר מכן ייחד לה טלה זה, אינו אתנן והוא מותר, כיון שלא היה מיוחד בשעת ביאה.

אחד אתנן זכר, ואחד אתנן כל עריות - אסור. אתנן אשתו נדה - לרב מותר, שנאמר 'זונה' ונדה אינה זונה. וכן סובר רבי שאין אתנן אלא הבאות לו בעבירה שאין לו שום צד היתר בה. וללוי אסור, שנאמר 'תועבה' והיא תועבה.

אם הזונה נתנה את האתנן לזונה - מותר. ללוי שנאמר זונה ולא זונה, ולרב ורבי אע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר, שנאמר 'ובתתך אתנן ואתנן לא ניתן לך ותהי להפך'.

נתן לזונה שכר להפקעתה, כלומר מה שבטלה ממלאכתה ולא שכר ביאה - מותר.

לשיטת אב"י: זונה עובדת כוכבים - אתננה אסור, שנאמר כאן 'תועבה', ונאמר להלן 'כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלו, מה להלן עריות שאין קדושי תופסין בה, אף כאן שאין קדושי תופסין בה. וכהן שבא עליה - אין לוקה עליה משום זונה, שנאמר 'לא יחלל זרעו', מי שזרעו מיוחס אחריו, יצא עובדת כוכבים שאין זרעו מיוחס אחריו. זונה ישראלית - אתננה מותר, שהרי קדושי תופסין בה, וכהן שבא עליה - לוקה משום זונה, שהרי זרעו מיוחס אחריו.

לשיטת רבא: אחד זה ואחד זה אתננה אסור, וכהן הבא עליה לוקה משום זונה. שלמדים זה מזה, מה זונה ישראלית אסורה לכהן בלאו, אף זונה עובדת כוכבים אסורה לכהן בלאו, ומה אתנן זונה עובדת כוכבים אסור, אף אתנן זונה של ישראלית אסור.

מודה אב"י שלשיטת רבי אלעזר שפנוי הבא על הפנויה עשאה זונה, זונה ישראלית אתננה אסור, ואפילו בפנוי שבא על הפנויה, ואע"פ שקידושי תופסין בה. וכן חייבי לאוין כגון אלמנה לכהן גדול וגרושה וחלוצה לכהן הדיוט זונה היא ואתננה אסור. וכן לרבי עקיבא שאין קידושי תופסין בחייבי לאוין - כל חייבי לאוין זונה היא, שהרי אין קידושי תופסין בה.

אע"פ שלדברי רבא זונה ישראלית אתננה אסור ואפילו מפנוי שבא על הפנויה, מ"מ אין אתננה אסור בבעילה ראשונה רק כשאמר לה הא לך אתנן, אבל אם נתן לה סתם מתנה בעלמא הוא, ואינה חשובה זונה בבעילה ראשונה, רק בבעילה שניה. ולהוציא משיטת רבי אלעזר שפנוי הבא על פנויה שלא לשם אישות עשאה זונה בבעילה ראשונה ואתננה אסור בבעילה ראשונה אע"פ שלא אמר לה הא לך.

יום ראשון פרשת עקב - י"ז אב תשע"ט

דף ל' ע"א

האומר לחבירו הולך טלה זה ותלין שפחתך אצל עבדי הכנעני - אינו אתנן, שהרי עבד כנעני מותר בשפחה. ואם אצל עבדו העברי - אם יש לו אשה ובנים, אינו אתנן, שעבד עברי שיש לו אשה ובנים מותר בשפחה כנענית. ואם אין לו - לרבי אינו אתנן, שגם אם אין לו אשה ובנים רבו מוסר לו שפחה כנענית. ולחכמים הוא אתנן, שסוברים שאם אין לו אשה ובנים אין רבו מוסר לו שפחה כנענית.

איזהו מחיר כלב? האומר לחבירו הולך טלה זה תחת כלב.

אתנן כלב, שאמר הילך טלה זה ותלין כלבתך אצלי, ומחיר זונה, שהחליף טלה בזונה וקנתה לשפחתו באותה טלה - מותרין, שנאמר 'שניהם' ולא ארבעה. ולדותיהן של אתנן ומחיר מותרין, שנאמר 'הם' ולא ולדותיהן.

שני שותפין שחלקו, אחד נטל עשרה ואחד תשעה וכלב - ואין באותן שכנגד הכלב שום טלה ששוה דמי הכלב, שכנגד הכלב כולן אסורים להקרבה, שהעודף שיש בכלב יותר מן הטלה מעורב בכולן, ושעם הכלב מותרין.

דף ל' ע"ב

אין זנות לבהמות - שהרי לא אמרה תורה 'אתנן זונה וכלב'.

ולד הנרבעת אסורה למזבח - שהיא וולדה נרבעו. וכן ולד הנוגחת אסורה - שהיא וולדה נגחו. ולד מוקצה ונעבד - י"א שמוותרים, שלא הקצו אלא את אמו, ולא עבדו אלא לאמו. וי"א שאסורים, שנזח לו בנפח שיש לאמו מחמת הולד.

המקדש בפרש שור הנסקל מקודשת, ובפרש עגלי ע"ז אינה מקודשת - הן מסברא, שבע"ז רוצה בנפחו, ובשור הנסקל אין לו תועלת בנפחו. והן מן המקרא, שבע"ז נאמר 'והיית חרם כמוהו', כל שאתה מהיה ממנו הרי הוא כמוהו. ובשור הנסקל נאמר 'לא יאכל את בשרו', בשרו אסור ופרשו מותר.

נתן לזונה מעות - הרי אלו מותרין. יינות ושמינים וסלתות וכל

דבר שכיוצא בו קרב על המזבח - אסור. נתן לה עופות - אסורין להקרבה, שנאמר 'לכל נדר' להביא את העוף.

כל הקדשים שנעשו טרפה - אין פודין אותן, שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים.

נתן לה חיטין ועשאתן סולת, זיתים ועשאתן שמן, ענבים ועשאתן יין - בית שמאי אסורין למזבח, שנאמר 'הם' ולא ולדותיהן 'גם' לרבות שינוייהם. ובית הלל מתירין - שדורשין 'הם' ולא ולדותיהן, 'הם' ולא שינוייהם.

ממה שנאמר 'לא תביא בית ה' אלקיך' - דרש רבי אלעזר למעט פרה אדומה שאין באה לבית שאין בה איסור אתנן. וחכמים דרשו לרבות את הריקועין, שאם נתן לה זהב לא יעשם ציפוי למזבח, ולא ישתמש בהם לצורך בנין אפילו אחורי בית הכפורת.

אין אתנן ומחיר חל על המוקדשין - שאם נתן לזונה מוקדשין, מותרין, שהרי אינם ממונו. ואפילו אם ממנה אותה על פסחו, כגון שהפריש פסח ולאחר זמן אמר לזונה הבעלי לי והימני על פסחי באתנניך, ואפילו לשיטת רבי שאדם רשאי למנות אחרים על פסחו אם יצטרך למעות לשום דבר, שממונו הוא, אין בה דין אתנן, שנאמר 'לכל נדר' להוציא את הנדור.

לחכמים יכול להוסיף ולמנות אחרים על פסחו לצורך אכילה, כגון אם אין לו עצים לצלותו, אבל לא לצורך מקח, כגון שרוצה לעשות סחורה ואין לו מה ליתן בו. ולרבי אף לצורך מקח ממנה אחרים עמו על פסחו ועל חגיגתו ומעותיו חולין, שעל מנת כן הקדישו ישראל את פסחיהן.

כל האסורין למזבח - לתנא שבמשנתנו ולדותיהן מותרין, ולרבי אליעזר אסורים. י"א שהמחלוקת כשעיברו ולבסוף נרבעו, שלרבי אליעזר עובר ירך אמו הוא והוא עצמו נרבע, ולחכמים לאו ירך אמו הוא. אבל כשנרבעו ולבסוף עיברו לדברי הכל מותרין. וי"א שנחלקו כשנרבעו ולבסוף עיברו, שלרבי אליעזר זה וזה גורם אסור, ולחכמים זה וזה גורם מותר, והרי הולד נוצר ע"י האב והאם, והאב הוא היתר. אבל כשעיברו ולבסוף נרבעו, לדברי הכל אסורין, שעובר ירך אמו.

ויש שונין בנוסח זה: שי"א שהמחלוקת כשנרבעו כשהן מוקדשין, שלרבי אליעזר ביזוי מילתא הוא ולחכמים לא. אבל כשנרבעו כשהן חולין, הואיל ונשתנו כשהקדישן, לדברי הכל מותרין. וי"א שנחלקו כשנרבעו כשהן חולין, שלרבי אליעזר ביזוי מילתא הוא ולחכמים הואיל ונשתנו מותרים, אבל אם נרבעו כשהן מוקדשין לדברי הכל אסורים.

יום שני פרשת עקב - י"ח אב תשע"ט

דף ל"א ע"א

ולד טריפה - לרבי אליעזר לא יקרב על המזבח, ולחכמים יקרב. לסובר שטריפה יולדת, נחלקו כשנטרפה ולבסוף עיברה, שלרבי אליעזר זה וזה גורם אסור, ולחכמים מותר. ולסובר שטריפה אינה יולדת, נחלקו כשעיברה ולבסוף נטרפה, שלרבי אליעזר עובר ירך אמו, ולחכמים לאו ירך אמו.

לרב הונא מודים חכמים לר' אליעזר באפרוח של ביצת טרפה - שהוא אסור, שלא התירו אלא בולד בהמה שהיא גדלה מן האויר, ולא באפרוח שגדל מן הביצה שהיא גוף התרנגולת. ובברייתא שנינו להיפך, שרבי אליעזר מודה לחכמים באפרוח של ביצת טריפה שהיא מותרת, לפי שהיא גדלה לאחר שמסרחת והיא עפר בעלמא.

מלא תרוד רימה הבאה מאדם חי - רבי אליעזר מטמא משום אבר מן החי, שגם בשר חי של אדם נקרא רימה, שנאמר 'ותקות אנוש רמה ובן אדם תולעה'. וחכמים מטהרין, שהוא פירשא בעלמא.

כשרה שינקה מן הטריפה - לרבי חנינא בן אנטיגנוס אם הניקה חלב רותח משחרית לשחרית, פסולה להקרבה, הואיל ויכולה לעמוד עליה מעת לעת, נמצא שכל גדילתה מן הטריפה אע"פ שאכלה דברים אחרים.

בהמה שהאכילה כרשיני ע"ז - מותרת להקרבה.

כל הקדשים שנעשו טרפה - לתנא שבמשנתנו אין פודין אותן, שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, שנאמר 'תזבח' ולא גיזה, 'ואכלת' ולא לכלביך, 'בשר' ולא חלב. וי"א שפודין את הקדשים להאכילן לכלבים, שדורשין 'תזבח ואכלת' שאין לך בהן היתר אלא משעת זביחה ואילך, להוציא גיזה וחלב שהן הנאה מחיים, אבל לאחר מיתה מותר להנות גם לכלבים.

הדרן עלך כל האסורין

דף ל"א ע"ב

פרק שביעי - יש בקדשי מזבח

יש בקדשי מזבח שאין בקדשי בדק הבית - שקדשי מזבח עושין תמורה, וחייבין עליה משום פיגול נותר וטמא, ולדן וחלבן אסור לאחר פדיון, והשוחטן בחוץ חייב כרת, ואין נותנין מהן לאומנין בשכרן, מה שאין כן בקדשי בדק הבית. יש בקדשי בדק הבית שאין בקדשי מזבח - שסתם הקדשות לבדק הבית, הקדש בדק הבית חל על הכל, ומועלין בגידוליהן, ואין בהן הנאה לכהנים, מה שאין כן בקדשי מזבח.

ויש קדשי מזבח שאין עושין תמורה - א. עופות. ב. ולד קדשי מזבח לחכמים. ג. תמורה עצמה, שאין תמורה עושה תמורה. והתנא במשנתנו מדבר על הבהמה ועל עיקר הזבח ולא על ולדו או תמורתו.

נותנים מקדשי בדק הבית לאומנין בשכרן - שנאמר 'ועשו לי מקדש' משלי.

המקדיש נכסיו והיה בהן בהמה ראויה לגבי מזבח, זכרים ונקבות - לרבי אליעזר זכרים ימכרו לצרכי עולות, ונקבות ימכרו לצרכי שלמים, ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית, שסובר שסתם הקדשות הן לבדק הבית ואפילו בהמה, אלא שכל שהוא ראוי למזבח כשהוא פודה מיד הגזבר אינו פודהו אלא למזבח. ולרבי יהושע זכרים הן עצמן יקרבו עולות, ונקבות ימכרו לצרכי שלמים, ויביא בדמיהן עולות, ושאר נכסים לבדק הבית. שסובר שכל שיש בו קדושה למזבח מסתמא הקדישן למזבח.

לרב אדא בר אהבה בשם רב - רבי אליעזר מודה בעדר שכולו זכרים שמקדישו למזבח ולא לבדק הבית, ולא נחלקו אלא בעדר שיש בו מחצה זכרים ומחצה נקבות, שלרבי אליעזר אין אדם חולק את נדרו, וכיון שנקבות לא באות עולות, גם זכרים לא נתכוין להקדיש לעולות, ונתכוין להקדיש את כולן לבדק הבית. ולרבי יהושע אדם חולק את נדרו, ונתכוין להקדיש זכרים לעולות ונקבות לדמי עולות. וללשון שני בשיטת רב אדא בר אהבה בשם רב: אם לא הקדיש רק את בהמותיו, גם לרבי אליעזר נתכוין לקדשי מזבח (ואפילו אם יש בהם נקבות). ונחלקו כשיש שאר נכסים עמהן, שלרבי אליעזר אינו חולק את נדרו, ומאחר ששאר נכסים הקדיש לבדק הבית גם בהמות הן לבדק הבית, ולרבי יהושע אדם חולק את נדרו.

הקדש בדק הבית חל על הכל - גם על שיפויי האילן ועל העלין הנושרין ממנו.

חלב המוקדשין וביצי תורין - של קדשי מזבח, לא נהנין ולא מועלין. אבל בקדשי בדק הבית, הקדיש תרנגולת מועלין בביצתה, חמורה מועלין בחלבה. וי"א שמועלין בגידולי מזבח אם הגידולין ראויין למזבח.

יום שלישי פרשת עקב - י"ט אב תשע"ט

דף ל"ב ע"א

אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית - אין משנין אותן מקדושה לקדושה, שקדשי בדק הבית שהקדישם למזבח לא עשה כלום, ובקדשי מזבח אין משנין מקדושת עולה לשלמים ומשלמים לעולה. אלא שמקדישין קדשי מזבח הקדש עילוי, כגון אם אמר על עולה הרי זו לבדק הבית, מעלין אותה בדמים לפי מה שיש לו כח בה ונותן לגזבר. וכן מחרימין אותן, ונותן לכהן את העילוי בדמים. (דין קדשי מזבח וקדשי בדק הבית שמתו - יבואר להלן לג.).

קדשי בדק הבית שהתפיסין בין לקדשי מזבח בין לחרמי כהנים - לא עשה כלום. חרמי כהנים שהתפיסין בין לקדשי מזבח בין לקדשי בדק

הבית - לא עשה כלום.

קדשי מזבח - התפיסין לבדק הבית, מה שעשה עשוי ונותן לגזבר עילוי דמים. התפיסין לחרמי כהנים - רב הונא רצה לומר שלא עשה כלום, ונדרחו דבריו, אלא מה שעשה עשוי ונותן לכהן עילוי דמים. ודרשו עולא ממה שנאמר 'כל' חרם, לרבות שהחרם חל על הכל אפילו על קדשי קדשים.

למסקנת הגמרא דין זה שנותן עילוי דמים להקדש (או לכהן כשהתפיסין לחרמי כהנים) הוא מדרבנן - (ודרשת עולא מ'כל' חרם אסמכתא היא). אבל מן התורה, אין בה עיכוב גזברים בלבד, שאינה קריבה עד שיבואו גזברים לעמוד על גבה.

דף ל"ב ע"ב

מעילה נוהגת בחרמי כהנים - שנאמר 'כל חרם וגו' הוא לה'.

אין מעילה מפורשת מן התורה אלא בעולה בלבד - שנאמר 'נפש כי תמעול מעל וחסטה בשגגה מקדשי ה', המיוחדין לה', אבל חטאת ואשם למדים מ'כל חלב לה' לרבות אימורי קדשים קלים למעילה.

המקדיש עולה לבדק הבית - מדרבנן אסור לשוחטה עד שתפדה. אבל אם עבר ושחטה מה שעשה עשוי, כיון שמן התורה א"צ פדיון. ואילו היה חל עליה ההקדש מן התורה, היתה ראויה למעול בה שתי מעילות, אחת משום קדשי מזבח ואחת משום קדשי בדק הבית.

יום רביעי פרשת עקב - כ' אב תשע"ט

דף ל"ג ע"א

רבי שמעון וחכמים נחלקו בדין קדשים שמתו אם יפדו אע"פ שאין בהם העמדה והערכה, או יקברו לפי שאין בהם העמדה והערכה.

לשיטת רבי שמעון - קדשי מזבח יקברו שצריכים העמדה והערכה, וקדשי בדק הבית יפדו שא"צ העמדה והערכה. שנאמר 'והעריך הכהן אותה בין טוב ובין רע', איזהו דבר שחלוק בין טוב ובין רע (בין תם לבעל מום). זה קדשי מזבח, ונאמר 'אותה' למעט קדשי בדק הבית.

לשיטת חכמים - קדשי בדק הבית יקברו, שצריכים העמדה והערכה. קדשי מזבח - לרבי יוחנן דינן כקדשי בדק הבית שיקברו, שכולן בכלל העמדה והערכה, ואי אפשר לפדותן לאחר מיתה. ולרבי לקיש, יפדו, שלדבריו א"צ העמדה והערכה לחכמים אלא בקדשי בדק הבית, שנאמר 'והעריך הכהן אותה בין טוב ובין רע', איזהו דבר שאינו חלוק בין טוב לרע (בין תם לבעל מום) הוי אומר זה קדשי בדק הבית, ואמר הכתוב 'אותה' למעט קדשי מזבח. (ולרבי יוחנן 'אותה' ממעט בעל מום מעיקרו).

מי שהיה בעל מום בתחילת הקדשו (בקדשי מזבח) - בין לחכמים ובין לרבי שמעון א"צ העמדה והערכה, ופודין אותו לאחר מיתה. ולתנא דבי לוי הכל בכלל העמדה והערכה אפילו בעל מום מעיקרו, ואפילו חיה ועופות.

קרבת שנעשה בו מום - יפדה, שנאמר 'ואם כל בהמה טמאה אשר לא יקריבו ממנה קרבן לה' והעמיד את הבהמה לפני הכהן והעריך הכהן אותה וגו', ובבעל מום הכתוב מדבר ולא בטמאה, שעל בהמה טמאה כבר נאמר 'אם בבהמה טמאה ופדה בערכך'. ודוקא על מום קבוע, אבל על מום עובר אינו נפדה, שנאמר 'אשר לא יקריבו ממנה', שאינה קריבה כל עיקר, יצתה זו שאינה קריבה היום אלא למחר.

קדשי מזבח שמתו - היו תמימין יקברו, ואפילו לסובר שא"צ העמדה והערכה, עשו חכמים בהן מעלה הואיל וראויים להקרבה. בעלי מומין, אם היו בעלי מום קודם הקדשן, בין לחכמים ובין לרבי שמעון יפדו. ואם קדם הקדשן למומן, לשיטת חכמים לריש לקיש יפדו שא"צ העמדה והערכה, [ודוקא שעבר ושחטן, אבל אם מתו ממש, אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים]. ולרבי יוחנן יקברו שצריכין העמדה והערכה. לשיטת רבי שמעון יקברו.

קדשי בדק הבית שמתו - לחכמים בין תמימין בין בעלי מומים יקברו, שהן בכלל העמדה והערכה, ואפילו בעל מום מעיקרו, שאין חילוק בקדשי בדק הבית בין בעל מום מעיקרו לקדם הקדשו למומו. ולרבי שמעון תמימין יקברו אע"פ שא"צ העמדה והערכה משום מעלה, שהרי ראויים להקרבה כדין המתפיס תמימין לבדק הבית, היו בעלי

מסכת כריתות פרק ראשון - שלשים ושש

דף ב' ע"א

שלשים ושש כריתות בתורה: הבא על האם, ועל אשת אב, ועל הכלה, הבא על הזכור, ועל הבהמה, ואשה המביאה הבהמה עליה, הבא על אשה ובתה, הבא על אשת איש, הבא על אחותו, ועל אחות אביו, ועל אחות אמו, ועל אחות אשתו, ועל אשת אחיו, ועל אשת אחי אביו, (ועל אשת אחי אמו), ועל הנדה. המגדף, ועובד עבודת כוכבים, והנותן מזרעו למולך, ובעל אוב, ומחלל שבת, וטמא שאכל קדש, והבא אל המקדש טמא, והאוכל חלב, ודם, ונותר, ופיגול. השוחט ומעלה בחוץ, והאוכל חמץ בפסח, והאוכל והעושה מלאכה ביום הכפורים, והמפטם את השמן, והמפטם את הקטרת, והסך את השמן המשחה, והפסח והמילה מצות עשה.

על כל אלו חייבין על זדונו כרת, ועל שגגתו חטאת, ועל לא הודע שלהם אשם תלוי. חוץ מן המטמא מקדש וקדשיו שהוא בעולה ויורד, שאין אשם תלוי בא אלא על דבר שיש בו חטאת קבועה.

לחכמים המגדף אינו מביא קרבן (עיי' להלן ז.). - שנאמר 'תורה אחת יהיה לכם לעושה בשגגה', יצא מגדף שאינו עושה מעשה.

דף ב' ע"ב

טעם ששינונו מנין באלו המקומות:

ל"ז כריתות בתורה - ללמד שאם עשאן כולן בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת. אבות מלאכות ארבעים חסר אחת - ללמד שאם עשאן כולן בהעלם אחת חייב על כל אחת ואחת. ארבעה מחוסרי כפרה - להוציא משיטתו של רבי אליעזר בן יעקב שיש חמשה, שסובר שהגר מחוסר כפרה עד שיזרק דם עליו. ארבעה מביאין על הזדון כשגגה - להוציא משיטתו של רבי שמעון הסובר ששבועת הפקדון לא ניתנה זדונה לכפרה. חמשה מביאין קרבן אחד על עבירות הרבה - שרצה לשנות ביניהן נזיר שמביא קרבן אחד על טומאות הרבה, כגון שנטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי כמה פעמים, וקרבי יוסי ב"ר יהודה שגזירות של טהרה מתחיל בשביעי, ולא כדברי רבי שלא חל עד השמיני. חמשה מביאין קרבן עולה ויורד - ששנה בסיפא נשיא כיוצא בהן שאינו מביא עולה ויורד, ולהוציא מדברי רבי אליעזר שמביא שיעיר. ארבעה אבות נזיקין - למעט אבות נזיקין ששנה רב אושעיא. י"ג אבות נזיקין לרבי אושעיא - למעט אלו ששנה רבי חייא. כ"ד אבות נזיקין של ר' חייא - למעט מסור ומפגל.

נזיר שננטמא בשביעי וחזר ונטמא בשביעי מביא קרבן אחד - לר"י ברבי יהודה זהו קרבן אחד על טומאות הרבה, לפי שיצא בשעה שאינה ראויה להביא קרבן, שאינו יכול להקריב עד יום שמיני, ולרבי טומאה אחת ארוכה היא. נטמא בשמיני וחזר ונטמא בשמיני - כיון שיצא בשעה הראויה להביא בה קרבן, חייב על כל אחת ואחת.

נזיר שננטמא ונטהר, ומתחיל למנות מחדש ימי נזירות טהרה - לרבי מתחיל מנינו בשמיני, שנאמר 'וקדש את ראשו ביום ההוא' ביום הבאת קרבנותיו. ולר' יוסי בר' יהודה ביום השביעי, ש'ביום ההוא' היינו ביום תגלחתו.

מנין שאם עבר על כל העריות בהעלם אחד שחייב על כל אחת ואחת? (למסקנא) שנאמר 'ואל אשה' בנדת טומאתה לא תקרב, לחלק על כל אשה ואשה.

כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד, לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא - כיצד? והנפש אשר תאכל בשר וגו' - והלא שלמים בכלל כל הקדשים היו, למה יצאו? להקיש אליהן, מה שלמים שהן קדשי מזבח וחייבין עליהן כשאוכלן בטומאת הגוף, אף כל שהן קדשי מזבח חייבין עליהן, יצאו קדשי בדק הבית. למה יצאה כרת באחותו הרי כבר נאמר בכל העריות? לרבי יצחק לדונה בכרת ולא במלקות, וללמד על כל חייבי כריתות שלקו שלא נפטרו מכריתות. ולחכמים לחלק על אחותו שהיא אחות אביו ושהיא אחות אמו. ורבי יצחק דרשו מ'ערות אחותו גילה'.

לחכמים אין עונשין מן הדין - שנאמר 'ערות אחותו גילה' ללמד על אחותו שהיא בת אביו ובת אמו, ולומר שאין עונשין אותה מן הדין בק"ו מאחותו מאביו או מאחותו מאמו. ולרבי יצחק עונשין מן הדין וי"א שלמד עונש מאזהרה.

כל הקדשים שנפל בהן מום ושחטן - לרבי מאיר יקברו, שסובר כרבי שמעון שקדשי מזבח הן בכלל העמדה והערכה, ולחכמים יפדו. (לריש לקיש כשיטת חכמים הנ"ל שקדשי מזבח א"צ העמדה והערכה, ולרבי יוחנן דיעה שלישית היא. תוס').

המתפיס תמימים לבדק הבית - כשהן נפדין אינן נפדין אלא למזבח, שכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח לעולם.

כל הקדשים שקדם מום קבוע להקדשן ונפדו - חייבין בבכורה ובמתנות, ויוצאין לחולין ע"י פדיון ליגזו וליעבד, ולדן וחלבן מותר לאחר פדיון, והשוחטן בחוץ פטור, ואין עושין תמורה. ואם מתו, לחכמים ורבי שמעון יפדו, שלדברי שניהם א"צ העמדה והערכה בבעל מום מעיקרו, ולתנא דבי לוי יקברו, שסובר בעל מום מעיקרו צריך העמדה והערכה.

יום חמישי פרשת עקב - כ"א אב תשע"ט

דף ל"ד ע"א

ואלו הן הנקברין: קדשים שהפילה יקברו הנפלים, וכן אם הפילה שליא תקבר, שור הנסקל, עגלה ערופה, צפרי מצורע, שיער נזיר, פטר חמור, בשר בחלב.

חולין שנשחטו בעזרה - לת"ק יקברו, ולרבי שמעון ישרפו, שמא יעשה כן גם בקדשים שאירע בהן פסול, ואפילו חיה שנשחטה בעזרה תישרף, אע"פ שיודעין שאין חיה במוקדשין.

ואלו הן הנשרפין: חמץ בפסח (לרבי יהודה שאין לו ביעור אלא שריפה), תרומה טמאה. ערלה וכלאי הכרם, את שדרכן לישרף (אוכלין) ישרוף, ואת שדרכן להקבר (משקין) יקבר.

מדליקין ליהנות בפת ובשמן של תרומה. כל הקדשים שנשחטו חוץ לזמנן וחוץ למקומן, ישרפו.

אשם תלוי ששחטו, וקודם זריקת דמו נודע לו שלא חטא - לת"ק ישרף, ולרבי יהודה יקבר.

חטאת העוף הבאה על הספק - לת"ק תשרף, ולר' יהודה מנתחה אבר אבר, וזורקן לאמת המים שבעזרה, ומתגלגלת והולכת לנחל קדרון.

לחכמים כל הנקברין לא ישרפו, וכל הנשרפין לא יקברו, מותר לשנות באחד מהן - ולר' יהודה אם רצה להחמיר על עצמו ולשרוף את הנקברין, רשאי.

האורג מלא הסיט מצמר בכור בבגד - ידלק הבגד. משער הנזיר ופטר חמור בשק - ידלק השק. ולא בטל השיער ברוב השק, באופן שעשה ממנו צורת ציפור בשק ומייפה את השק כולו ולא בטל, ואינו יכול לשלפו. ואע"פ ששער נזיר ופטר חמור יקבר, מאחר שאורגו בשק יש לחשוש שיבוא אדם ויהנה ממנו, לכך אמרו שישרף. וי"א שנשנית כרבי יהודה שאם רצה לשרוף את הנקברין, רשאי. (ולמסקנא אין חילוק בין שער של נזיר טמא לשיער של נזיר טהור).

כל הנקברין לא ישרפו - לפי שהנקברין אפרן אסור, ונשרפין אפרן מותר.

דם הנדה ובשר המת שנפרכו - טהורין, שהן כאפר בעלמא. ואסור בהנאה, שבשר המת מן הנקברין הוא, ואפרו אסור.

עולת העוף שנתמצה דמה - מוראתה ונוצה שלה יצאו מידי מעילה, שכבר נעשה מצותן. ואסורים בהנאה, כדין כל הנקברין.

כל הנשרפין אפרם מותר, חוץ מאפר אשירה, ואפר הקדש לעולם אסור. אבל אפר של אשירה יש לה ביטול ע"י גוי. ולא אמרו שאפר הקדש אסור אלא כשנפלה דליקה בעצי הקדש מאליה, שלא ידוע מי מעל בהן שיצאו לחולין, אבל כשנשרפו ע"י אדם, או אלו שטעונין שריפה, אפרן מותר. ותרומת הדשן טעונה גניזה ואסורה לעולם, שנאמר 'ושמו' בנחת, 'ושמו' כולו, 'ושמו' שלא יפזר.

הדרן עלך יש בקדשי מזבח וסליקא לה מסכת תמורה

דפוס - מירליוס: 0528-00-1901 תדפיסה - ירום הדר: 02-5985575